

Gestalt-terapiayhdistys ry:n vastaus lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (Diaarinumero VN/16881/2025)

Gestalt-psykoterapiayhdistys ry

Gestalt-terapiayhdistys ry - Gestalt-terapieförening rf on järjestänyt psykoterapeuttikoulutusta Suomessa miltei yhtäjaksoisesti 1980-luvun alkupuolelta alkaen. Gestalt-terapian tunnetaan Suomessa myös hahmoterapiana.

Gestalt-psykoterapia edustaa kokemuksellista, dialogista ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa keskiössä ovat asiakkaan eletty kokemus, tietoisuuden lisääntyminen sekä terapeutin vuorovaikutus (Perls, Hefferline & Goodman 1951; Yontef & Jacobs 2014).

Psykoterapian vaikuttavuutta koskeva tutkimus tukee näitä lähtökohtia. Bruce Wampoldin meta-analyttinen tutkimus osoittaa, että eri terapiamuodot ovat keskimäärin vaikuttavuudeltaan vertailukelpoisia ja että keskeiset vaikuttavat tekijät liittyvät terapeutin suhteeseen, asiakkaan ja terapeutin yhteistyöhön sekä hoidon yksilölliseen sopivuuteen (Wampold 2001; Wampold & Imel 2015).

Lisäksi humanististen ja kokemuksellisten terapioiden vaikuttavuutta koskevat meta-analyysit tukevat niiden vertailukelpoisuutta muihin terapiamuotoihin nähden (Elliott, Greenberg & Lietaer 2004; Elliott ym. 2013).

STM:n esityksen ongelmat ja keskeinen kritiikki

Gestalt-terapiayhdistyksessä olemme huolissamme siitä, toteutuuko esityksen mukaisessa mallissa riittävän kokonaisvaltainen ja syvälinen psykoterapeuttisen osaamisen oppiminen molemmilla portailla. Huolestamme liittyvät erityisesti seuraaviin seikkoihin.

1. Psykoterapeuttisen kokonaisosaamisen kaventumisen riski

STM:n esityksestä herää merkittävä huoli psykoterapeuttisen osaamisen eheydestä jo ensimmäisen portaan koulutusvaiheessa.

Esityksessä yliopisto vastaisi teoria- ja menetelmäopinnoista (30 op) ja hyvinvointialueet/YTA-alueet menetelmäohjauksesta (15 op). Koulutuksen rakenteesta syntyy vaikutelma irrallisista osista, joiden integraatio jää epäselväksi. Tämä lisää riskiä siihen, että koulutus ei muodosta riittävän eheää yhteyttä teorian, terapeutin ymmärryksen ja käytännön kliinisen työn välille tilanteessa, jossa koulutuksen toteutuksesta vastaavat kaksi erillistä organisaatiota.

Pidämme ongelmallisena myös sitä, että mallissa on riski painottua menetelmäkeskeisyyteen (vrtta YTA/HVA-alueilla suoritettava *menetelmäohjaus*). Psykoterapian vaikuttavuustutkimus osoittaa kuitenkin johdonmukaisesti, että niin sanotut yhteiset tekijät – erityisesti terapeutin allianssi, yhteistyösuhde ja asiakkaan kokemus kohdatuksi tulemisesta – ovat keskeisiä hoidon vaikuttavuuden kannalta riippumatta terapiamuodosta.

Tämän vuoksi emme pidä perusteltuna koulutusmallia, jossa painopiste siirtyy menetelmätekniiseen osaamiseen terapeutin perusosaamisen kustannuksella edes perusterveydenhuollon tasolla.

2. Henkilökohtaisen kasvun ja terapeutin identiteetin puuttuminen

Psykoteraapeutin ammatillinen osaaminen ei muodostu ainoastaan teoretiedosta ja menetelmien hallinnasta. Keskeinen osa psykoterapeutista kasvua on opiskelijan henkilökohtainen prosessi, itsetuntemuksen lisääntyminen sekä kyky reflektoida omaa toimintaansa terapeutin suhteessa.

Pidämme tärkeänä, että jo ensimmäisen portaan koulutuksessa tuetaan:

- terapeutin vuorovaikutussuhteen rakentamisen taitoja
- reflektiokykyä
- oman toiminnan tiedostamista
- henkilökohtaista kasvua
- yleisten psykoterapeutin taitojen omaksumista

Nykyisessä esityksessä nämä osa-alueet jäävät liian vähälle huomiolle. Malli vaikuttaa painottavan enemmän erillisten menetelmien ja tekniikoiden mekaanista opettelua sekä asiakasryhmäkohtaisia interventioita kuin terapeutin ymmärryksen kehittymistä.

Pidämme irrallisten tekniikoiden sijaan tärkeämpänä sellaisten yleisten psykoterapeutin valmiuksien vahvistamista, joiden soveltaminen tapahtuu terapeutin persoonan, vuorovaikutustaitojen ja kliinisen ymmärryksen kautta myös perustason palveluissa.

3. Yhtenäisen lähtötason tavoite ei toteudu esityksessä

Pidämme erittäin tärkeänä tavoitteena sitä, että psykoterapeutikoulutukseen hakeutuvilla olisi nykyistä yhdenmukaisempi osaamisen lähtötaso.

Esityksessä kuitenkin todetaan, ettei ensimmäisen portaan koulutuksen suorittaminen olisi edellytys varsinaiseen psykoterapeutikoulutukseen hakeutumiselle. Näin ollen esitys ei tosiasiallisesti takaa koulutukseen hakeutuvien yhtenäisempää osaamis pohjaa.

Tältä osin esityksen tavoitteet ja käytännön toteutus jäävät ristiriitaisiksi.

4. Psykoterapeuttikoulutuksen tosiasiallinen lyhentyminen

Olemme erityisen huolissamme ensimmäisen ja toisen portaan koulutusten integraatiosta eri psykoterapiasuuntausten välillä.

Käytännössä esitys merkitsee psykoterapeuttikoulutuksen lyhenemistä silloin, kun ensimmäisen portaan opintoja hyväksiluetaan toisen portaan psykoterapeuttikoulutukseen.

Psykoterapeutin ammattitaidon kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä kouluttautumista, kliinistä harjoittelua, työnohjausta sekä henkilökohtaista kasvuprosessia. Nähdäksemme psykoterapeuttikoulutusta ei voida olennaisesti lyhentää ilman merkittävää riskiä ammattitaidon kaventumisesta ja potilasturvallisuuden heikkenemisestä.

Pidämme tärkeänä, että psykoterapeuttikoulutuksen laajuus ja syvällisyys säilyvät kansainvälisesti vertailukelpoisella tasolla.

Vaihtoehtoinen malli: Opetus- ja kulttuuriministeriön / Psykonet-verkoston ehdottama malli

Gestalt-terapiayhdistys ry pitää Opetus- ja kulttuuriministeriön / Psykonet-verkoston ehdottamaa mallia kannatettavana vaihtoehtona STM:n esitykselle.

Opetus ja kulttuuriministeriön mallissa koulutus voidaan toteuttaa yliopistojen koordinoimana valtakunnallisena yhteistyönä muiden koulutustahojen ja hyvinvointialueiden kanssa.

Mallin vahvuutena on, että:

- yliopistoilla säilyy vastuu koulutuksen sisällöistä
- koulutus perustuu ajantasaiseen tutkimusnäyttöön
- koulutuksen sisältöjen riippumattomuus turvataan

Pidämme erityisen tärkeänä sitä, että tässä Opetus- ja kulttuuriministeriön mallissa painotetaan yleisiä psykoterapeuttisia perustaitoja eikä yksittäisten menetelmien teknistä suorittamista.

Mallissa korostuvat seuraavat terapeuttiset taidot:

- kyky arvioida hoidon tarvetta
- tarkoituksenmukainen interventioiden kohdentaminen
- terapeuttinen vuorovaikutusosaaminen
- hoidon vaikuttavuuden seuranta
- julkisen palvelujärjestelmän tarpeisiin vastaaminen

Näkemyksemme mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriön malli tukee paremmin sekä psykoterapeuttisen osaamisen laatua että palvelujärjestelmän pitkän aikavälin kehittämistä.

Lopuksi

Gestalt-terapiayhdistys ry pitää tärkeänä psykoterapiapalveluiden saatavuuden parantamista ja perustason mielenterveyspalveluiden vahvistamista. Katsomme kuitenkin, että koulutusuudistuksen tulee samanaikaisesti turvata psykoterapeuttisen osaamisen laatu, eheys ja potilasturvallisuus.

Pidämme välttämättömänä, että psykoterapeuttikoulutuksessa säilyvät:

- riittävä teoreettinen syvyys
- henkilökohtaisen kasvun ulottuvuus
- terapeuttisen vuorovaikutussuhteen ymmärtäminen
- kliinisen työn pitkäjänteinen ohjaus
- eri psykoterapiasuuntausten asiantuntemuksen hyödyntäminen

Gestalt-terapiayhdistys ry ehdottaa, että kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen toteuttamisen pohjaksi valitaan Opetus- ja kulttuuriministeriön esittämä malli.

Gestalt-terapiayhdistys ry:n hallitus

Yrjö Säävälä
Psykologi
Kouluttajapsykoterapeutti

Teemu Heino
Psykologi
Kouluttajapsykoterapeutti

Anna-Kaisa Turpeinen
Psykologi
Kouluttajapsykoterapeutti